

ARCHIWUM BOS

ZNISZCZENIA ZABUDOWY WARSZAWY

BOS ARCHIVES

THE DESTRUCTION OF WARSAW'S BUILDING TISSUE

 Ruiny ulicy Podwale, 1945, fot. A. Leszczyński
Ruins of Podwale Street, 1945, photograph by A. Leszczyński

APW, sygn. 72/1704/382

 Ruiny ulicy Krzywe Koło, 1945, fot. N.N.
Ruins of Krzywe Koło Street, 1945, photographer unknown

APW, sygn. 72/1950/459

 Na planie Warszawy z 1938 roku zaznaczone wysypiska gruzu, składy materiałów budowlanych i miejsca załadunku na barki
Map of Warsaw from 1938 with marked rubble dumps, building material depots and places where they were loaded onto barges

APW, sygn. 72/25/7709

KALENDARIUM ODBUDOWY ZABYTKÓW

TIMELINE OF RECONSTRUCTION

Warszawa była niszczona podczas II wojny światowej kilkakrotnie. Najpierw w czasie wojny obronnej 1939 roku, potem powstania w getcie warszawskim, następnie w trakcie powstania warszawskiego, a na koniec w akcie niemieckiej zemsty i próby stworzenia hitlerowskiej Festung Warschau.

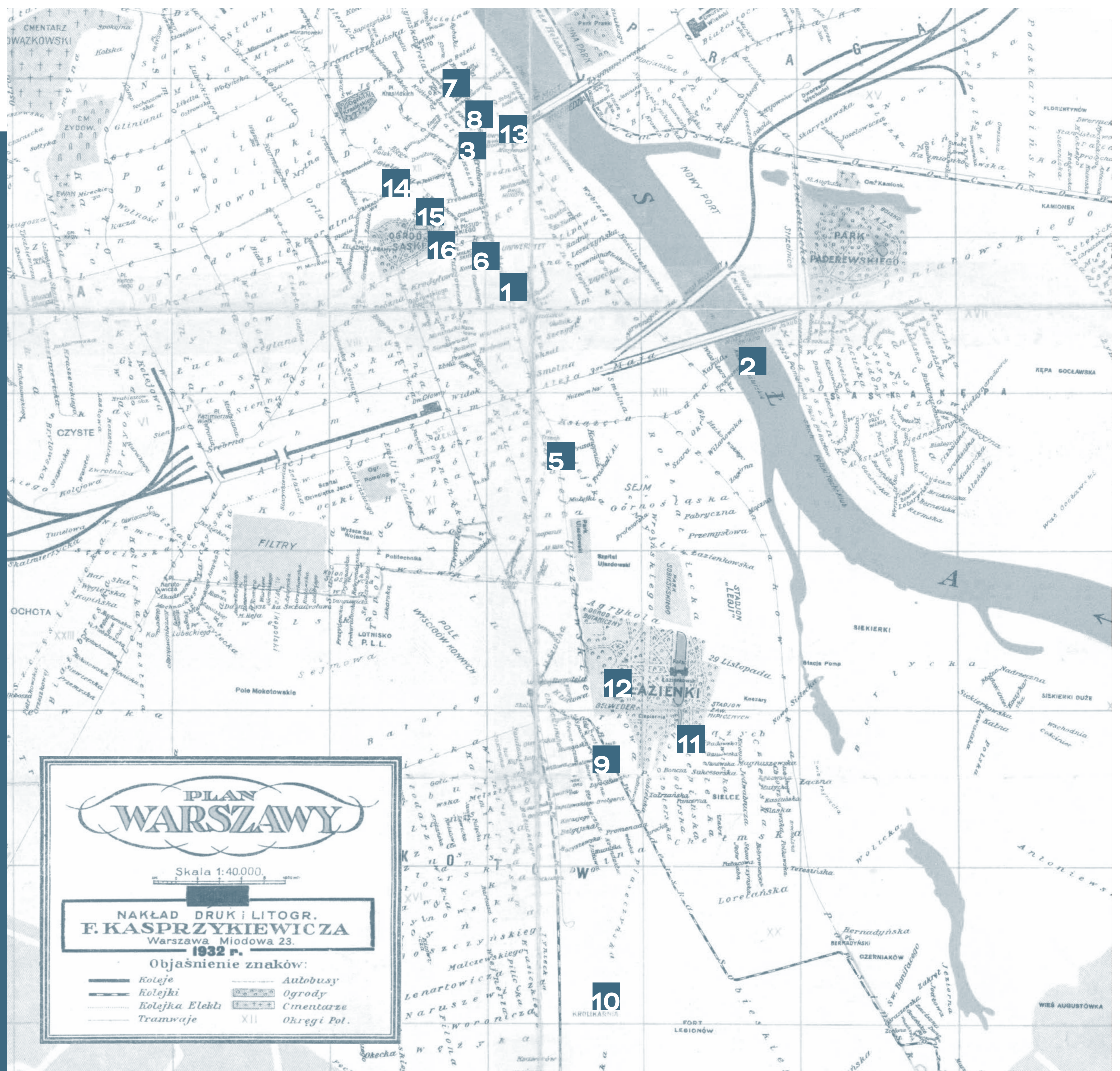
Pierwsze próby odbudowy pojawiły się jeszcze pod rządami okupantów. W latach 1940–1944 miejscy urbanisci czuwali nad rozwojem i estetyką miasta, opiniowali projekty odbudowy zniszczonych budynków m.in. na Nowym Świecie. Nie chcieli dopuścić do realizacji niemieckiego Planu Pabsta, zakładającego zburzenie większości zabudowy, co zmieniałoby stolicę w miasteczko dla niemieckiej elity. W miejsce Zamku Królewskiego miała stanąć hitlerowska Hala Ludowa, a zamiast Kolumny Zygmunta miał stanąć pomnik Germanii.

Plan nie wszedł w życie, jednak Niemcy i tak zrównali Warszawę z ziemią. Potrzeba było wielu lat, by zniszczone zabytki odzyskały swój kształt.

Warsaw was destroyed several times during World War II. First, during the defensive war in 1939, then during the Warsaw Ghetto Uprising, then during the Warsaw Uprising, and finally in an act of German revenge and an attempt to create a Nazi Festung Warschau.

The first attempts at reconstruction appeared under the rule of the German occupiers. In the years 1940–1944, city planners watched over the development and aesthetics of the city, gave opinions on projects for the reconstruction of destroyed buildings, e.g. in the New World Street. They did not want to allow the implementation of the German Pabst Plan, which assumed the demolition of most buildings and turning the capital into a small town for the German elite. The Nazi People's Hall was to be erected in place of the Royal Castle, and the Germania monument was to be erected instead of the Sigismund's Column.

The plan did not come into force, but the Germans razed Warsaw to the ground anyway. It took many years for the destroyed monuments to come back to life.

Plan przedwojennej Warszawy z 1932 roku
Map of pre-war Warsaw from 1932

APW, sygn. 72/1004/401

ODBUDOWA RECONSTRUCTION

<p>1. POMNIK MIKOŁAJA KOPERNIKA 1945/1949
NICOLAUS COPERNICUS MONUMENT</p> <p>2. MOST PONIATOWSKIEGO: 1946
PONIATOWSKI BRIDGE</p> <p>3. KOLUMNA ZYGMUNTA: 1949
SIGISMUND'S COLUMN</p> <p>4. POMNIK ADAM MICKIEWICZA: 1950
ADAM MICKIEWICZ MONUMENT</p> <p>5. KOŚCIÓŁ ŚW. ALEKSANDRA: 1952
ST. ALEXANDER'S CHURCH</p> <p>6. KOŚCIÓŁ ŚWIĘTEGO KRZYŻA: 1953
HOLY CROSS CHURCH</p> | <p>7. RYNEK STAREGO MIASTA: 1953
OLD TOWN MARKET PLACE</p> <p>8. ARCHIKATEDRA ŚW. JANA: 1956
ARCHCATHEDRAL BASILICA OF ST. JOHN THE BAPTIST</p> <p>9. POMNIK FRYDERYKA CHOPINA: 1958
FRÉDÉRIC CHOPIN MONUMENT</p> <p>10. KRÓLIKARNIA: 1964
KRÓLIKARNIA</p> <p>11. PAŁAC NA WYSPIE: 1965
PALACE ON THE ISLE</p> <p>12. ZAMEK UJAZDOWSKI: 1974
UJAZDÓW CASTLE</p> | <p>13. ZAMEK KRÓLEWSKI: 1974
ROYAL CASTLE</p> <p>14. PAŁAC JABŁONOWSKICH: 1997
JABŁONOWSKI PALACE</p> <p>15. PAŁAC BRÜHLA: ?
BRÜHL PALACE</p> <p>16. PAŁAC SASKI: ?
THE SASKI PALACE</p> |
|--|---|--|

ZASŁUGI JANA ZACHWATOWICZA

THE ACHIEVEMENTS OF JAN ZACHWATOWICZ

Jan Zachwatowicz (1900–1983), architekt, profesor Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej. Ukończył Instytut Inżynierów Cywilnych w Petersburgu, dyplom architekta nostryfikował na Politechnice Warszawskiej. W 1930 roku został asystentem, a następnie adiunktem w Zakładzie Architektury Polskiej. Uczestniczył w pracach odsłonięcia murów obronnych Starego Miasta (1937). Od października 1939 roku kierował Zakładem przez cały czas okupacji. W czasie wojny działał w Delegaturze Rządu na Kraj. Brał udział w pracach konspiracyjnych nad projektami odbudowy Warszawy. Od stycznia 1945 roku kierował wspólnie z Piotrem Biegańskim i in. Biurem Organizacji Odbudowy Warszawy (później Biuro Odbudowy Stolicy – BOS). Po wojnie, w latach 1945–1957, pełnił funkcję generalnego konserwatora. Od 1971 roku przewodniczący Komisji Architektoniczno-Konserwatorskiej Komitetu Obywatelskiego Odbudowy Zamku Królewskiego w Warszawie. Członek Polskiej Akademii Nauk i Académie d'Architecture w Paryżu, członek Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków i Miejsc Zabytkowych (ICOMOS), laureat Nagrody m.st. Warszawy i nagrody honorowej SARP.

Jan Zachwatowicz (1900–1983), architect, professor of the Department of Architecture of the Warsaw University of Technology. He graduated from the Institute of Civil Engineering in Petersburg and got his architect's diploma from the Warsaw University of Technology. In 1939 he became a graduate assistant, and later an assistant professor in the Faculty of Polish Architecture. In 1937 he took part in the uncovering of the Old Town city walls. From October 1939 he is the head of the Faculty during the occupation period. During the war he was a member of the Government Delegation for Poland. He took part in conspiratory action to restore Warsaw. From January 1945, along with Piotr Biegański and others, he was the co-director of the Bureau for the Organization and Reconstruction of Warsaw (later the Warsaw Reconstruction Office – BOS). After the war, in the years 1945–1957, he was the general resorer of relics. From 1971 he was the head of the Civil Committee of Royal Castle Reconstruction in Warsaw, member of the Polish Academy of Sciences and Académie d'Architecture in Paris, member of the International Council on Monuments and Sites, laureate of Warsaw City Award and the SARP Honorary Award.

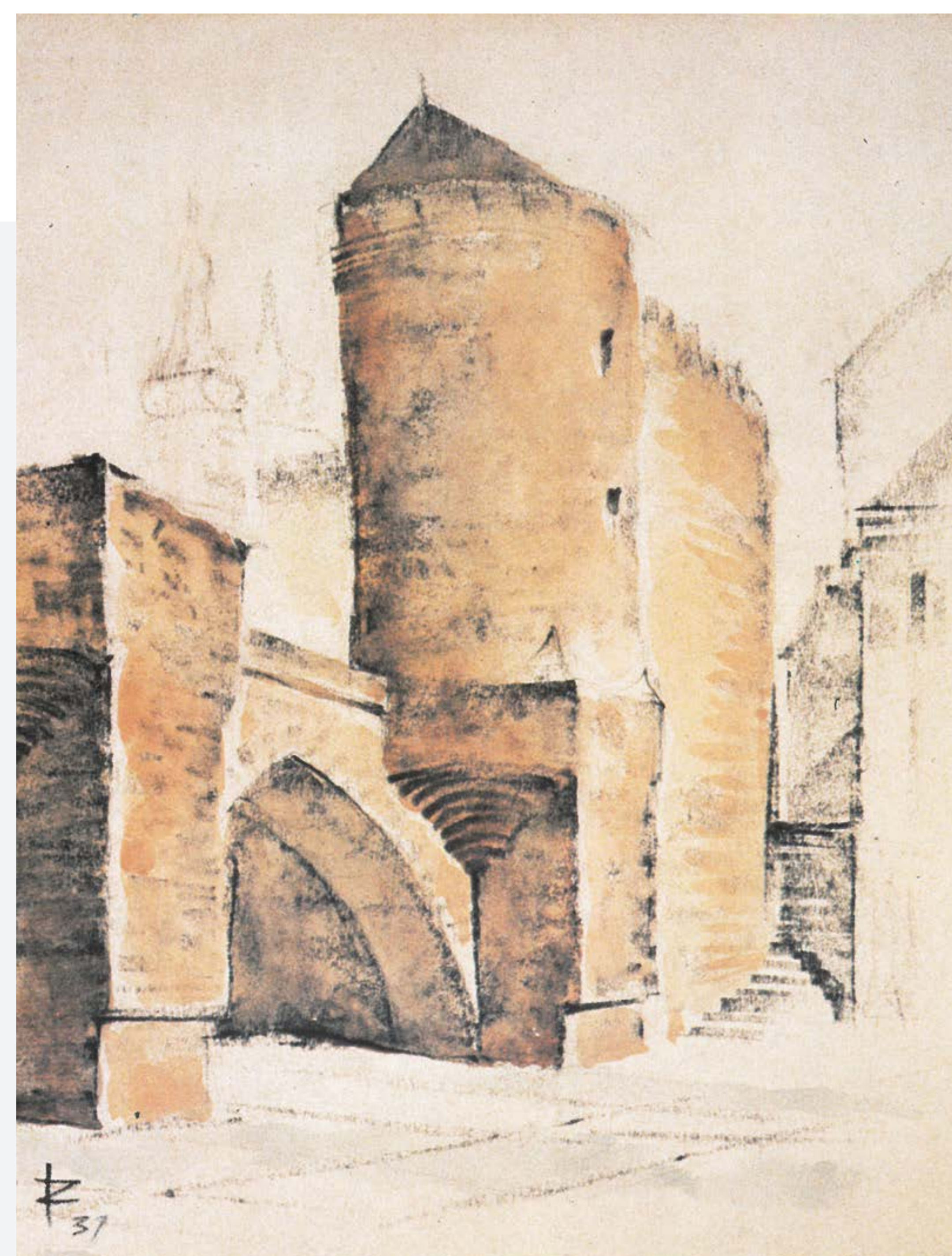

Jan Zachwatowicz
 Jan Zachwatowicz
 APW, sygn. 72/3728/0/4.26/2760

Profesor Jan Zachwatowicz jest też autorem emblematu Błękitnej Tarczy. Stworzona na potrzeby konwencji haskiej w 1954 roku, identyfikuje ona obiekty dziedzictwa kultury podlegające ochronie

Nomination of Jan Jan Zachwatowicz is also the author of the Blue Shield emblem. Created for the purposes of the Hague Convention in 1954, it identifies cultural heritage sites that are subject to protection

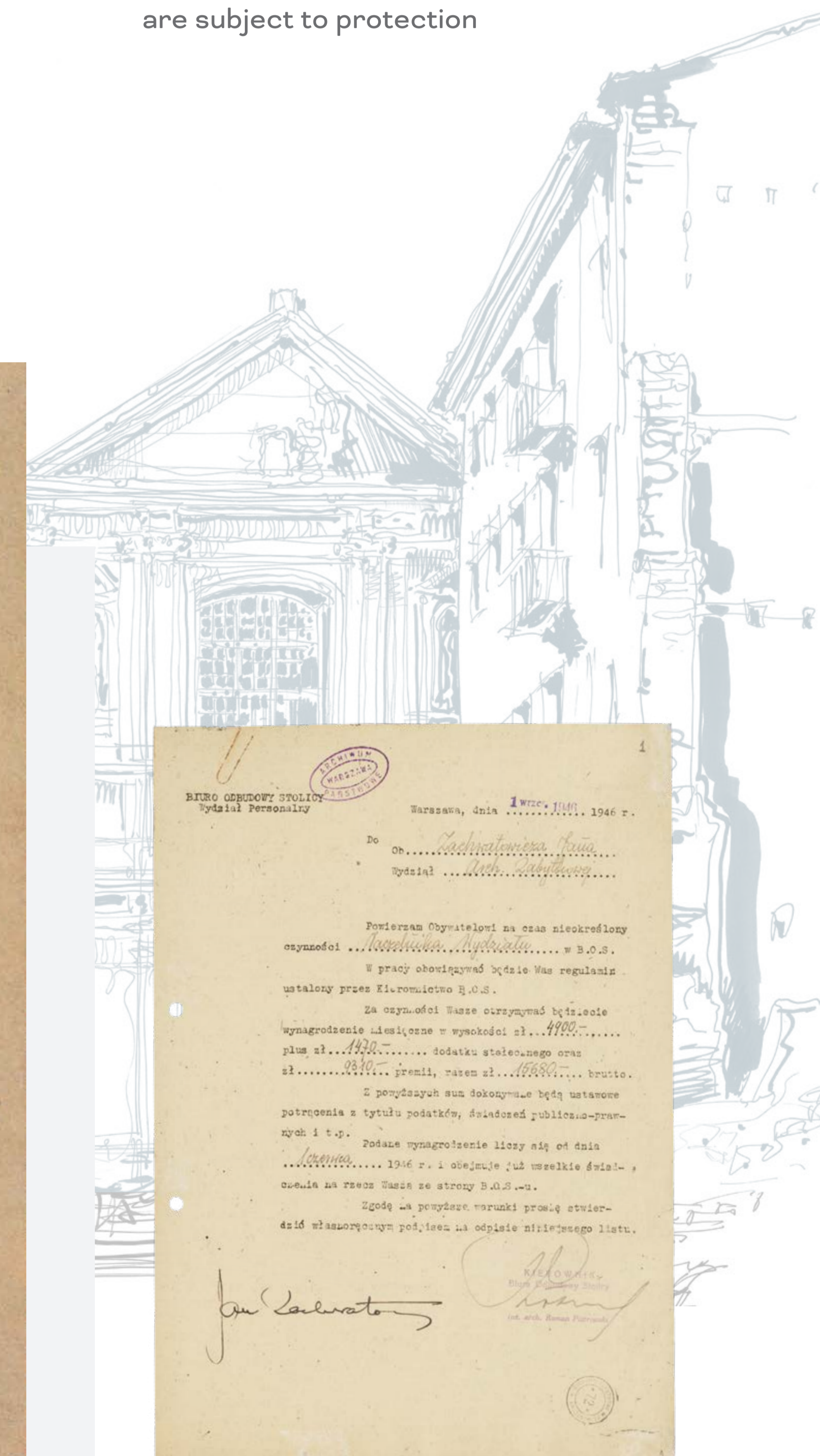
Mury obronne Starego Miasta, 1937, akwarela Jana Zachwatowicza
 Old Town city walls, 1937, watercolor by Jan Zachwatowicz

APW, sygn. 72/3437/1/1

Szkic perspektywy rekonstrukcji murów obronnych Starego Miasta, 1937, akwarela Jana Zachwatowicza
 Perspective sketch of the reconstruction of Old Town city walls, 1937, watercolor by Jan Zachwatowicz

APW, sygn. 72/3437/1/2

Nominacja Jana Zachwatowicza na naczelnika Wydziału BOS
 Nomination of Jan Zachwatowicz to be the head of the BOS

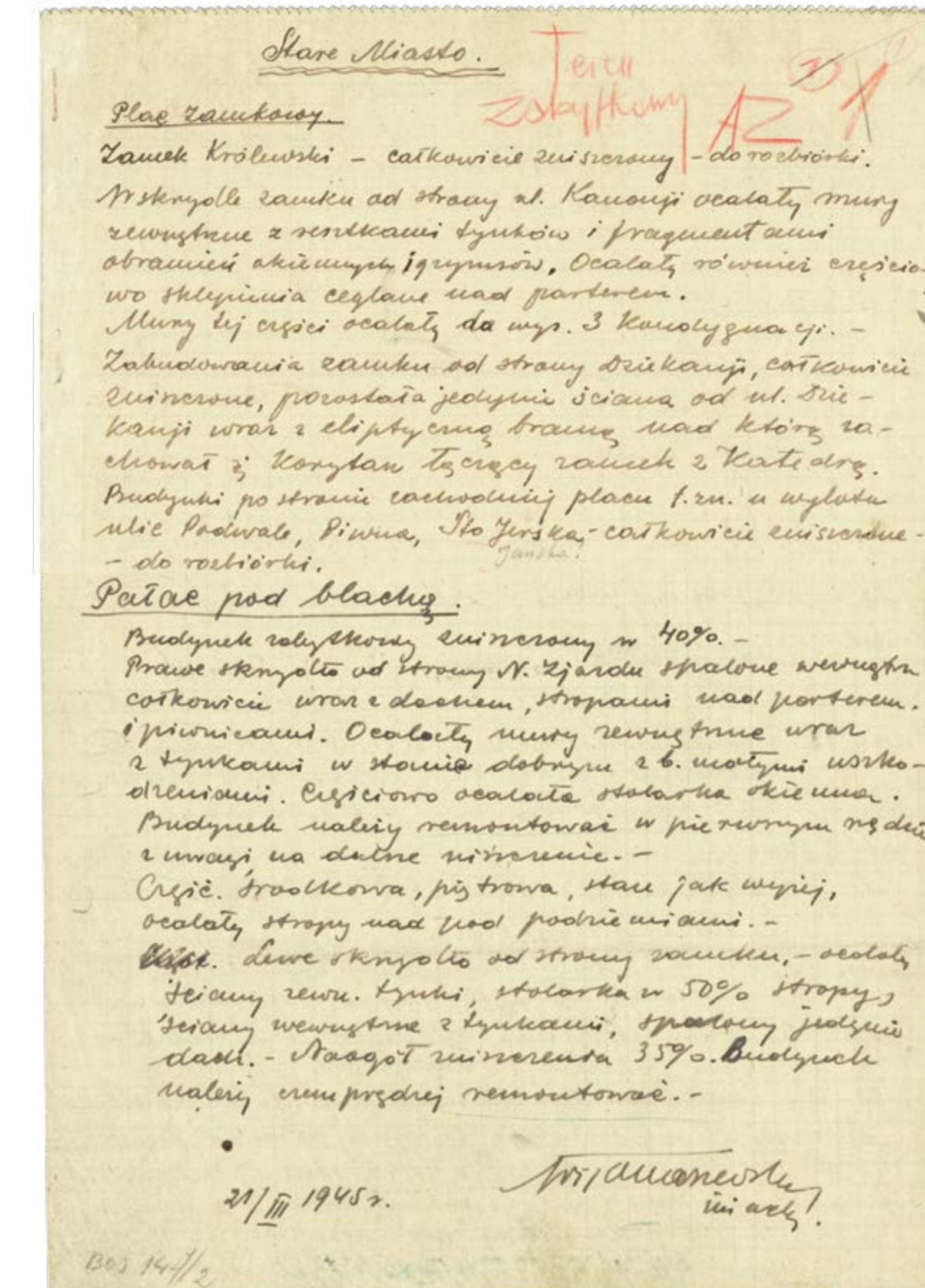
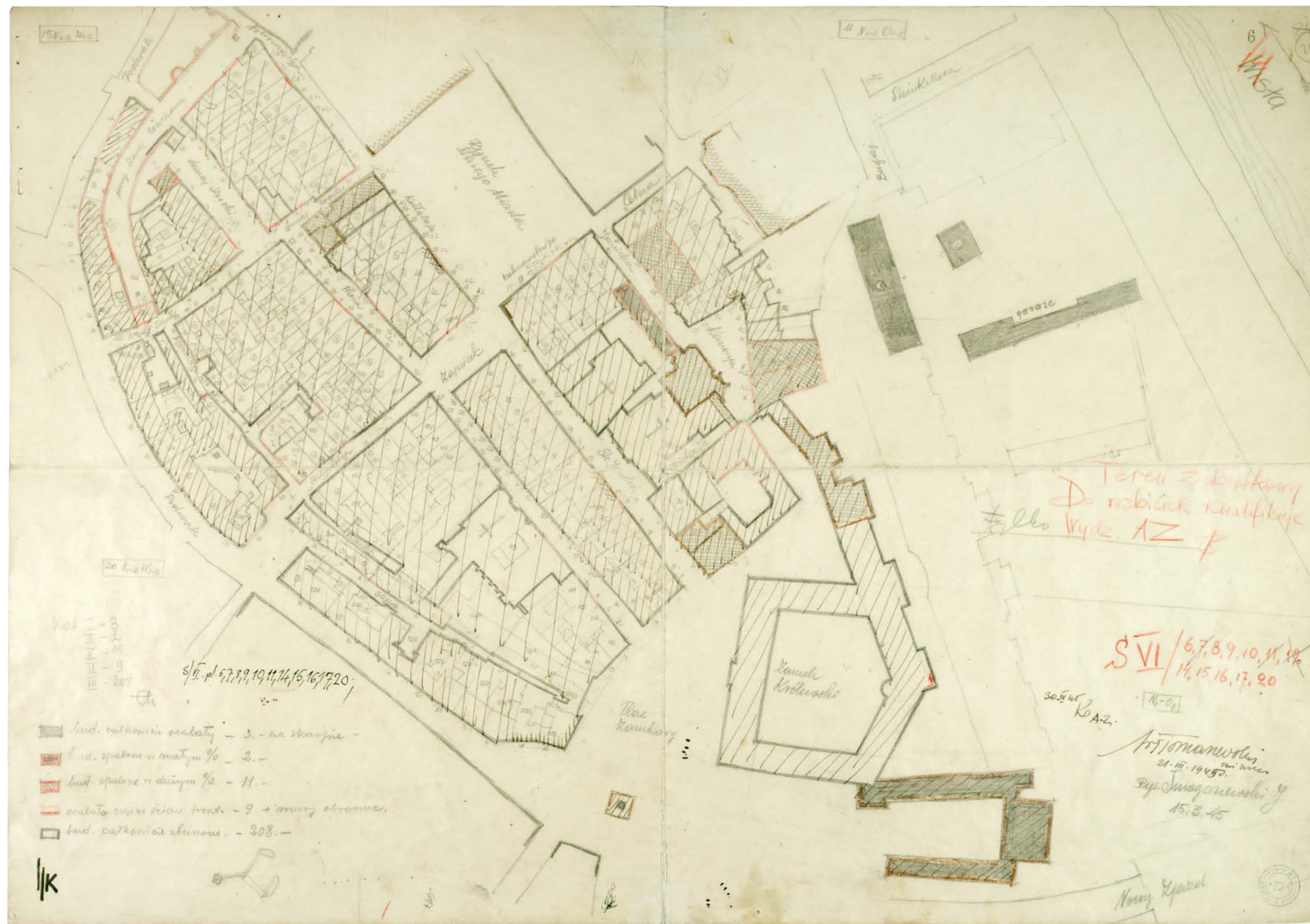
APW, sygn. 72/25/1968/1

ARCHIWUM BOS

ZAMEK KRÓLEWSKI I PAŁAC POD BLACHĄ

BOS ARCHIVES

THE ROYAL CASTLE AND THE COOPER-ROOF PALACE

Opis zniszczeń Zamku Królewskiego i Pałacu pod Blachą
 Description of the damage to the Royal Castle and the Cooper-Roof Palace

APW, sygn. 72/25/6986/1, 72/25/6986/4

Inwentaryzacja zniszczeń
 Stare Miasto – Zamek Królewski, pałac Pod Blachą
 Inventory of destruction Old Town: The Royal Castle and the Copper-Roof Palace

APW, sygn. 72/25/6986/20

- Budynki spalone w małym stopniu
Buildings with minimal fire damage
- Budynki spalone w dużym stopniu
Buildings with significant fire damage
- Budynki ocalałe
Surviving buildings
- Budynki zniszczone całkowicie
Buildings totally destroyed

Ruiny Zamku Królewskiego, po 1945, fot. N.N.
 Ruins of the Royal Castle, post-1945, photographer unknown

APW, sygn. 72/1950/364

Ruiny pałacu Pod Blachą, 1945, fot. N.N.
 Ruins of the Copper-Roof Palace, 1945, photographer unknown

APW, sygn. 72/25/8318/34

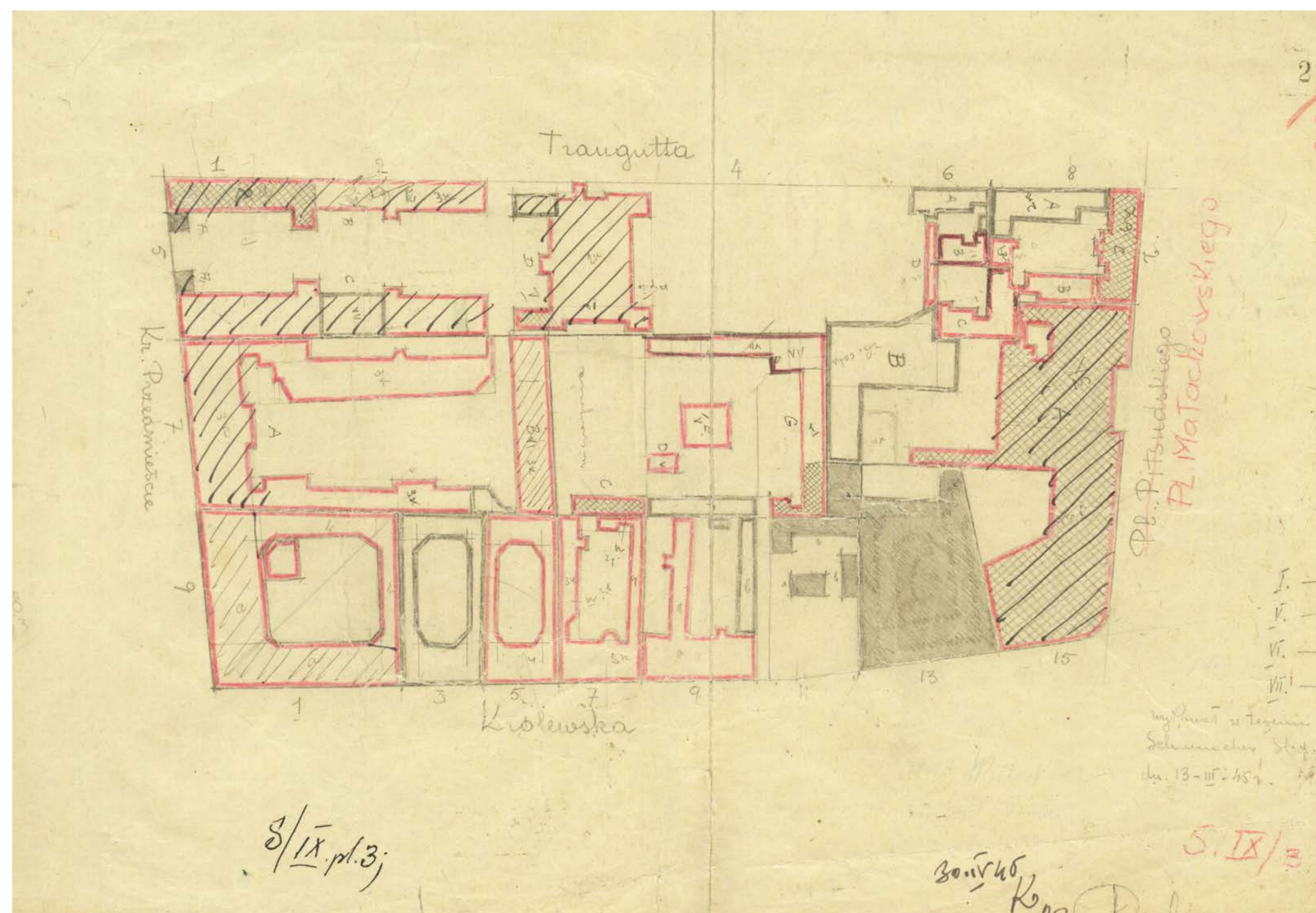

ARCHIWUM BOS

KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE

BOS ARCHIVES

CRACOW FAUBOURG

Opis zniszczeń
 Description of damage
 APW, sygn. 72/25/7063/2

Inventaryzacja zniszczeń
 Krakowskie Przedmieście
 Inventory of destruction
 Cracow Faubourg

APW, sygn. 72/25/7048/9

- Budynki wypalone całkowicie
 Buildings completely burned down
- Budynki spalone w dużym stopniu
 Buildings with significant fire damage
- Budynki ocalałe
 Surviving buildings
- Budynki zniszczone całkowicie
 Buildings totally destroyed

*ul. Krak. Przedm. - 4 v b 2
 Bud. stary murawy - 4 kondygn.
 mieszkalno-biurowy
 spalony obok siebie -
 ul. Krak. Przedm. 6
 Bud. stary mur. mieszkalny
 spalony obok siebie - 4 kondygn.
 ul. Krak. Przedm. 18, 10, 12, 14
 Bud. stare murawy, rzymskie
 3 kondygnacje - spalone
 zupełnie - tylko 11, 12 ul.
 mieszkalne strefy +
 ul. Krak. Przedm. 18/16
 Bud. stary, murawy
 spalony obok siebie, powstał
 tylko resztkowo mieszkalny o
 2 kondygn.
 ul. Krak. Przedm. 22/20
 Bud. stare mur. spalony
 i zburzony.
 ul. Krak. Przedm. 24
 Bud. stary rzymski 3
 2 kondygnacje - spalony
 obok siebie -*

Warszawa. Kościół p. p. Wizytek.

Krakowskie Przedmieście, kościół Wizytek, po lewej
 nieistniejąca kamienica nr 38, przed 1939, fot. K. Wojutyński
 Cracow Faubourg, Visitationist Church, the no longer existing
 building a No. 38 to its left, pre-1939, photograph by
 K. Wojutyński

APW, sygn. 72/1622/IV-35

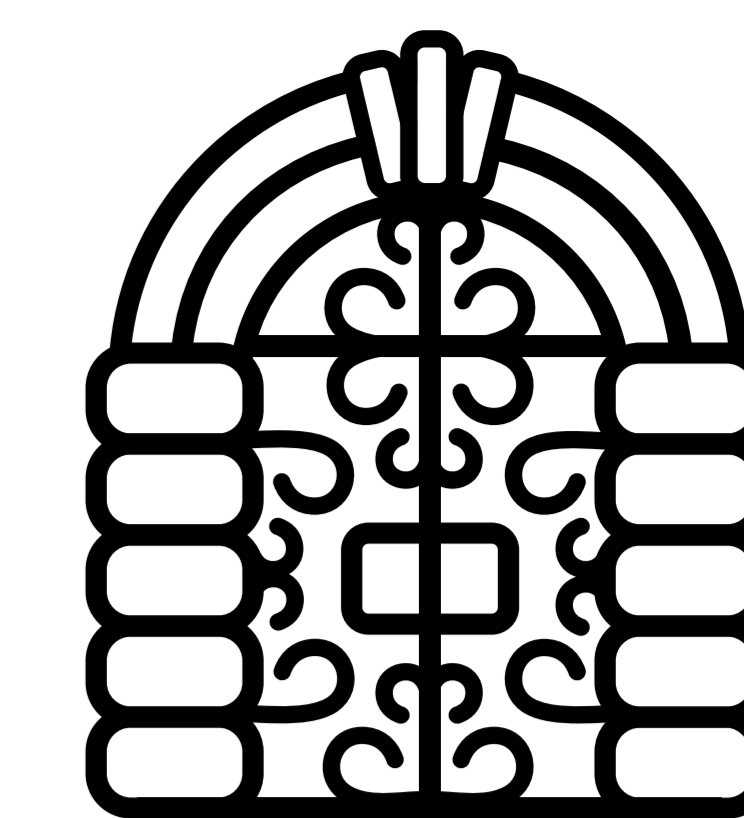
Warszawa. Krakowskie-Przedmieście.

Krakowskie Przedmieście, po prawej zabudowania Uniwersytetu
 Warszawskiego, przed 1939, fot. K. Wojutyński
 Cracow Faubourg, buildings of the University of Warsaw
 on the right, pre-1939, photograph by K. Wojutyński

APW, sygn. 72/1622/IV-339

DOŁĄCZ DO AKCJI ARCHIWUM ODBUDOWY STOLICY!

ZAPRASZAMY ŚWIADKÓW HISTORII I ICH RODZINY DO DZIELENIA SIĘ
PAMIĄTKAMI PO POWOJENNEJ ODBUDOWIE WARSZAWY

ARCHIWUM
ODBUDOWY
STOLICY

 ARCHIWA
PAŃSTWOWE
ARCHIWUM PAŃSTWOWE W WARSZAWIE

Fotografia z Archiwum Odbudowy Stolicy APW

Przekaż Archiwum Państwowemu w Warszawie swoje archiwa, a zbiory te staną się uzupełnieniem archiwum Biura Odbudowy Stolicy wpisanego na listę „Pamięć Świata” UNESCO. Namawiamy do sięgnięcia po fotografie z rodzinnych zbiorów, pamiątniki, listy, pocztówki, rysunki, plakaty. Wspólnie stworzymy społeczną kolekcję dokumentów świadczących o wojennych zniszczeniach oraz odrodzeniu się stolicy do życia.

**JEŚLI CHCESZ, BY TWOJE ZBIORY ZNALAZŁY SIĘ W ALBUMACH, NA WYSTAWACH I PRZETRWAŁY POKOLENIA
NAPISZ DO NAS NA ADRES: ARCHIWUMODBUDOWY@WARSZAWA.AP.GOV.PL
LUB ZADZWOŃ POD NR TEL. 734 115 618**